

Toelichting op de beleidslijn 2016 ter uitvoering van de Wet Bibob

Oplegnotitie Bibob beleidslijn 2016

Inleiding

Op 1 juni 2003 is de Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) in werking getreden. Met ingang van 1 juli 2013 is een wijziging van deze wet van kracht geworden zodat deze nog effectiever kan worden toegepast. De Wet Bibob stelt de overheid (te weten rechtspersonen met een overheidstaak) in staat zich te beschermen tegen het risico dat criminele activiteiten worden gefaciliteerd middels het nemen van beschikkingen. Daarnaast kan de Wet Bibob worden ingezet bij aanbestedingen en vastgoedtransacties (privaatrechtelijke rechtshandelingen).

Wat is er veranderd?

Het toepassingsbereik van de Wet Bibob is verruimd. Voor gemeenten is het belangrijk te weten dat ze de mogelijkheid hebben gekregen bij vastgoed- en grondtransacties de integriteit van de partij met wie ze zaken doen te onderzoeken. Daarnaast zijn enkele vergunningen op grond van de Woningwet toegevoegd om huisjesmelkerij te voorkomen. Ook is het mogelijk de Wet Bibob toe te passen op relevante gemeentelijke vergunningen en alle subsidies zodat bestuursorganen zelf optimaal risicogericht beleid kunnen voeren.

In de toepassing van de Wet Bibob zijn verbeteringen doorgevoerd. Gemeenten hebben nu meer mogelijkheden bij het doen van eigen onderzoek. Ook wordt de werkwijze bij een Bibob-toets uniformer. Bibob-vragenlijsten zijn landelijk vastgesteld met een mogelijkheid voor lokaal maatwerk.

Daarnaast zijn er technische aanpassingen doorgevoerd op het verstrekkingenregime en is de wettelijke adviestermijn voor het Landelijk Bureau Bibob verruimd.

Wat betekent dit voor de gemeente?

Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid in de tenuitvoerlegging van de Wet Bibob. Het betreft een facultatieve wet, waarbij het bestuursorgaan zelf de bevoegdheid heeft om te bepalen in welke van de door de wet geboden mogelijkheden, zij dit instrument daadwerkelijk zal toepassen.

De verruiming van de toepassingsmogelijkheden vraagt om een herziening van de reeds bestaande beleidslijn uit 2006.

Waarom een beleidslijn?

Door het vaststellen en implementeren van een beleidslijn biedt de gemeente meer structuur en zekerheid in haar werkwijze. In de beleidslijn staat aangegeven op welke beschikkingen, subsidies en aanbestedingen de Wet Bibob wordt toegepast en in welke gevallen de toetsing zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob (de zgn. Bibob-toets) zal plaatsvinden. Voor de burger wordt door de beleidslijn voorkomen dat er sprake is van willekeur in de toepassing van beleid. Door de gemeentelijke overheid wordt met de beleidslijn een nadrukkelijk signaal voor de bescherming van haar integriteit afgegeven en kan daaruit een preventieve werking het gevolg zijn.

Artikelsgewijze toelichting bij de beleidslijn

Artikel 1.1. Begripsomschrijvingen

Algemene informatie

De gemeente zal bij de procedure van het nemen van beschikkingen (of bij toetsing van de reeds verleende vergunning welke kan leiden tot intrekking daarvan) steeds onderzoeken of artikel 3 van de Wet Bibob van toepassing is. Artikel 3 bevat samengevat, de volgende elementen:

1. Een bestuursorgaan kan op basis van de Wet Bibob een vergunning of subsidie weigeren of intrekken wanneer er sprake is van ernstig gevaar dat de beschikking mede gebruikt zal worden voor:
 - a. Het benutten van voordelen uit strafbare feiten
 - b. Het plegen van strafbare feiten
2. Wanneer feiten en omstandigheden erop wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden dat ter verkrijging van de aangevraagde dan wel gegeven beschikking een strafbaar feit is gepleegd (bijvoorbeeld valsheid in geschrifte of omkoping).

Artikel 2.1 toepassingsbereik bij nieuwe beschikkingen:

Lid 1:

Conform de beleidslijn uit 2006. Continuering van bestaand beleid.

Opnemen van "Artikel 30b van de Wet op de kansspelen (speelautomatenvergunning)" is een optie. Dit geniet niet de voorkeur. Het betreft de aanwezigheidsvergunning. Deze vergunning wordt verstrekt aan de exploitant van een horecabedrijf met een drank- en horecawetvergunning. Dit impliceert dat de exploitant al de Bibob-toets heeft doorstaan voor het aanvragen van de aanwezigheidsvergunning. Het opnemen van deze bepaling voegt daarom niets toe.

De gemeenteraad van Oud-Beijerland heeft niet in de Speelautomatenverordening de mogelijkheid opgenomen dat een vergunning voor een speelautomatenhal kan worden verstrekt. Deze vergunning wordt daarom niet opgenomen in deze beleidslijn.

Paracommerciële bedrijven zijn in Oud-Beijerland in eerste instantie uitgesloten van de Bibob-toets.

Verderop in de beleidslijn staat onder lid 5 een soort "vangnetconstructie" voor deze instellingen opgenomen: wanneer er aanleiding is te vermoeden dat de beschikking zal worden gebruikt als bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob of wanneer het OM gebruik maakt van de tipfunctie, zal alsnog een Bibob-toets worden toegepast.

Lid 2:

A. Omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen

In deze beleidslijn worden de omgevingsvergunningen voor de activiteit bouwen onder de werking van de Wet Bibob gebracht. Het is echter niet noodzakelijk op alle omgevingsvergunningen bouwactiviteit een Bibob-toets los te laten. Er wordt een beperking aangebracht.

Algemeen

Er is voor gekozen geen bodemgrens te hanteren voor de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen op grond waarvan vergunningaanvragen boven een bepaalde bouwsom per definitie onder de Bibob-toets vallen. Vergunningaanvragen met een bouwsom van bijvoorbeeld meer dan € 1.000.000 komen in de Hoeksche Waard nauwelijks voor (anders dan voor projectontwikkelaars o.i.d., met wie in de meeste gevallen een anterieure overeenkomst zal zijn gesloten zodat dit een "mosterd na de maaltijd gevoel" oplevert).

Specifiek

Er kan een onderscheid worden gemaakt in sectoren, branches en activiteiten.

Horeca

Dit geldt voor nieuwe horeca-inrichtingen. Horecaexploitanten worden geconfronteerd met de Bibob-toets bij het aanvragen van de noodzakelijke vergunningen. Om te voorkomen dat ze deze toets niet doorstaan, maar al wel een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen hebben ontvangen, verdient het aanbeveling deze laatste vergunning onder het bereik van de wet Bibob te brengen.

Kamerverhuur en bouwkundig splitsen van woningen.

Een fenomeen dat niet op grote schaal voorkomt in de Hoeksche Waard. Gemeenten kennen wel de huisvestigingsproblematiek rondom de MOE-landers. Om uitbuiting o.i.d. van deze mensen te voorkomen, is deze specifieke aanwijzing gemotiveerd opgenomen in het Bibob-beleid.

De Bibob-toets zal niet worden toegepast bij aanvragen afkomstig van:

- overheidsinstanties
- semi-overheidsinstanties
- toegelaten woning(bouw)corporaties
- door het college van burgemeester en wethouders bij (specifiek) besluit aangewezen aanvragers (b.v.PPS constructies van particuliere ondernemingen en overheid).

B. Omgevingsvergunning voor de activiteit milieu

Sinds de inwerkingtreding van de Wabo zijn veel milieuvergunningen omgezet in "meldingen" en valt een deel van dit soort vergunningen tegenwoordig onder het bevoegde gezag van de provincie. Meldingen vallen buiten het bereik van de wet Bibob. Toch is het college van burgemeester en wethouders in een aantal gevallen nog steeds het bevoegde orgaan om op een Omgevingsvergunning activiteit milieu te beslissen. Voor die gevallen is het mogelijk om een Bibob-kader vast te stellen. Gedacht kan worden aan een omgevingsvergunningaanvraag Milieu in de:

- i. De transportsector;
- ii. De vuurwerkhandel;
- iii. Herstelinrichtingen voor motorvoertuigen;
- iv. Op- en overslagbedrijven;
- v. Afvalbedrijven;
- vi. Inrichtingen voor gebruik en/of opslag van wapens en munitie

Er zijn in de Hoeksche Waard noch in Oud-Beijerland redenen te vinden waarom deze bepaling in het Bibob-kader moet worden opgenomen. Volstaan kan worden met een zogenaamd "kan" artikel. Dit staat dan ook als zodanig opgenomen.

C. Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

Deze vergunning ziet toe op het verwerken van afvalstoffen of het opbulken van (vervuilde) grond. Er zijn bedrijven in de Hoeksche Waard te vinden die over een dergelijke vergunning beschikken. De situatie in deze subregio is niet van dien aard dat het noodzakelijk is voor deze vergunningen standaard een Bibob-toets uit te voeren. Om in voorkomende gevallen toch over de mogelijkheid te beschikken een bedrijf nader te onderzoeken, wordt voorgesteld het "kan" artikel op te nemen.

Lid 3

Evenementenvergunning

In de gemeente Oud-Beijerland wordt jaarlijks een vechtsportgala georganiseerd. De gemeente Oud-Beijerland acht het noodzakelijk vergunningaanvragen voor deze evenementen aan de hand van de Wet Bibob te kunnen laten toetsen. Aanleiding hiervoor zijn de risico's op vervlechting tussen onder- en bovenwereld, maar zeker ook vanwege de incidenten die zich in het land hebben voorgedaan.

Artikel 2.1a Toepassing in bijzondere situatie bij aanvragen voor een beschikking genoemd in artikel 2.1

Op grond van artikel 11a van de wet Bibob kan een bestuursorgaan of rechtspersoon met een overheidstaak in het geval waarin hij bevoegd is tot toepassing van de wet Bibob het Bureau Bibob vragen of over de betrokkene de afgelopen twee jaar advies is uitgebracht of een adviesaanvraag in behandeling is genomen. Indien dit het geval is, bericht het Bureau Bibob over het type beschikking, aanbesteding of vastgoedtransactie en ten behoeve van welk bestuursorgaan of rechtspersoon met een overheidstaak het advies is uitgebracht dan wel de adviesaanvraag in behandeling is genomen. Ditzelfde geldt indien een adviesaanvraag door het Bureau Bibob in behandeling is genomen en de betrokkene tussentijds de aanvraag om beschikking heeft ingetrokken.

Indien een advies is uitgebracht, meldt het Bureau Bibob de conclusie van het advies aan het bestuursorgaan. De geldigheidsduur van het advies vervalt twee jaar na het uitbrengen van het advies.

Voor een verzoek op grond van artikel 11a wet Bibob dient er:

- sprake te zijn van een beschikking dan wel een aanvraag ter verkrijging van een beschikking die onder de reikwijdte van de Wet Bibob valt of een inschrijving voor een aanbesteding dan wel een gegunde aanbesteding.
- in het geval van een vastgoedtransactie, een partij schriftelijk toestemming tot het indienen van een verzoek om een artikel 11a bericht te hebben gegeven aan de rechtspersoon met de overheidstaak.

Artikel 2.2 Toepassingsbereik bij reeds verleende beschikkingen

Geen nadere opmerkingen.

Artikel 2.3 Toepassingsbereik bij subsidies

Dit betreft het geval dat de aanvrager van een subsidie de toets van de Wet Bibob niet kan doorstaan. Bij deze weigeringsgrond is niet van belang of de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd op zichzelf beoordeeld subsidiabel zijn. Het gaat hierbij louter om de integriteit van de persoon dan wel rechtspersoon van de aanvrager aan wie het college op grond van de wet Bibob geen subsidie wenst te verlenen.

Naast subsidie weigeren, kan het college in dergelijke gevallen ook reeds verleende en vastgestelde subsidies intrekken.

Artikel 3.1 Toepassingsbereik bij vastgoedtransacties

De vastgoedtransacties die onder de Wet Bibob vallen zijn afgebakend tot de rechtshandelingen, waarbij de rechtspersoon met een overheidstaak partij is. Er is aangesloten bij het juridische begrip "onroerende zaak" uit het Burgerlijk Wetboek. Dit omvat grond en de gebouwen op de grond.

In de Wet Bibob wordt een vastgoedtransactie als volgt omschreven:

Een overeenkomst/rechtshandeling met betrekking tot een onroerende zaak met als doel:

- het verwerven, vervreemden, vestigen of wijzigen van een eigendomsrecht of zakelijk recht m.b.t. onroerende zaak;
- huur of verhuur;
- het verlenen of verkrijgen van een gebruiksrecht;
- de deelname aan een rechtspersoon, een commanditaire vennootschap of een vennootschap onder firma die het recht op eigendom of een zakelijk recht met betrekking tot die onroerende zaak heeft of die onroerende zaak huurt of verhuurt.

Het kan dan gaan over:

- erfpacht;
- natuuraankopen;
- verplaatsing bedrijven;
- stimulering woningbouw;
- gebiedsontwikkeling;
- huur/verhuur en koop/verkoop vastgoed.

Deze uitbreiding van de reikwijdte van de Wet Bibob stelt gemeenten in staat om, voordat een beslissing wordt genomen over het aangaan van een vastgoedtransactie, de transactie te toetsen op:

- a. de mate van gevaar dat een vastgoedtransactie mede zal worden gebruikt om uit gepleegde strafbare feiten verkregen of te verkrijgen, op geld waardeerbare voordelen te benutten,
- b. de mate van gevaar dat in of met de onroerende zaak waar de vastgoedtransactie betrekking heeft, mede strafbare feiten zullen worden gepleegd of
- c. de ernst van de feiten en omstandigheden die er op wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden dat ter verkrijging van een vastgoedtransactie een strafbaar feit is gepleegd.

Indien een vastgoedtransactie al heeft plaatsgevonden, kan alleen advies worden gevraagd bij het Bureau Bibob in het geval dat bij een vastgoedtransactie is bedongen dat de overeenkomst kan worden opgeschort of ontbonden dan wel de rechtshandeling kan worden beëindigd indien één van de situaties zich voordoet, zoals benoemd in artikel 9 lid 3 van de Wet Bibob, alvorens zich op die opschortende of ontbindende voorwaarde te beroepen. Het betreft hier de mogelijke situaties, zoals hiervoor onder a, b en c genoemd.

Artikel 3.2 Toepassingsbereik bij aanbestedingen

Alleen aanbestedingen voor de sectoren Bouw, Milieu en ICT kunnen getoetst worden aan de Wet Bibob. Anders dan bij beschikkingen gaat het hierbij niet om het toepassen van weigeringsgronden op grond van de Wet Bibob. De Wet Bibob geeft geen weigeringsgronden voor het niet gunnen van een overheidsopdracht, maar het toetsingskader van artikel 3 van de Wet Bibob (waaronder het advies van het Bureau Bibob) kan gebruikt worden ter versterking van één of meer van de reguliere uitsluitingsgronden binnen het gesloten stelsel van selectie- en gunningscriteria.

Toetsing aan de Wet Bibob kan voorafgaand aan de beslissing inzake de gunning. Indien al een overeenkomst is afgesloten, kan de gemeente advies vragen bij het Bureau Bibob. Aan het Bureau Bibob kan alleen advies worden gevraagd indien:

- de gemeente bij de overeenkomst heeft bedongen dat de overeenkomst ontbonden wordt, indien zich één van de situaties, als bedoeld in artikel 9 lid 2 van de Wet Bibob (uitsluitingsgronden), voordoet alvorens zich op die ontbindende voorwaarde te beroepen;
- ten aanzien van een onderaannemer, uitsluitend met het oog op diens acceptatie als zodanig, indien de gemeente in het bestek als voorwaarde heeft gesteld dat onderaannemers niet zonder toestemming van die rechtspersoon worden gecontracteerd en in het kader van die voorwaarde zich het recht heeft voorbehouden aan het Bureau advies te vragen.

Het Bureau Bibob kan de gemeente adviseren of er sprake is van feiten en omstandigheden, waarbij een uitsluitingsgrond van toepassing is.

De uitsluitingsgronden zijn benoemd in de Aanbestedingswet (2013). De Aanbestedingswet kent verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden. Aan de verplichte uitsluitingsgronden kan direct worden getoetst. Indien de gemeente de facultatieve uitsluitingsgronden als toetsingskader wil hanteren om een overeenkomst te kunnen ontbinden, dient dit in de aanbestedingsstukken te worden aangegeven.

Paragraaf 4 Uitvoering

Deze paragraaf bevat diverse artikelen aangaande de uitvoering.

Kosten

De aanvraag voor een beschikking wordt pas na het betalen van de daarvoor verschuldigde leges in behandeling genomen. Indien blijkt dat ook een advies nodig is van het Landelijk Bureau Bibob, wordt het bedrag als bedoeld in artikel 16, Wet Bibob en artikel 5, Besluit Bibob niet in rekening gebracht bij de aanvrager. Indien de Wet Bibob wordt toegepast bij een reeds verleende vergunning, welke kan leiden tot intrekking van de vergunning, worden eveneens geen kosten in rekening gebracht.

Paragraaf 5 Intrekking

Geen nadere opmerkingen.